ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๑๐๗/๑๒๕๕๙

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ (เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การทบทวนระบบบริหารจัดการนมโรงเรียน)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๒๗๓๗๔ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๕๙๓๐ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนาคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๐๑/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘
๓. สรุปมติคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๘

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเสนอเรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ (เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การทบทวนระบบบริหารจัดการนมโรงเรียน) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๙) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. <u>เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี</u>

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และมีมติเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ (เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การทบทวนระบบบริหารจัดการนมโรงเรียน) โดยเห็นชอบให้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน และเห็นชอบให้ใช้ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ (ตามลำดับ) ซึ่งปัจจุบันการดำเนินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารและแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว แต่ยังคงพบปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติซึ่งยังไม่สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารโดยการเปลี่ยนหน่วยงานรับผิดชอบจากกรมปศุสัตว์เป็นกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

/เป็นไปอย่าง ...

เป็นไปอย่างมีเอกภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถควบคุมคุณภาพน้ำนมตั้งแต่ต้นทางการผลิตจนถึงการบริโภคของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีในการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

๒. <u>ความเร่งด่วนของเรื่อง</u>

เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ต้องจัดเตรียมแผนและมอบหมายงานให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน โดยจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนเปิดภาคเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๙ รวมทั้งต้องจัดเตรียมแต่งตั้งคำสั่งที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม ๒๕๖๙ เพื่อให้การร่างหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๙ เป็นไปตามแนวทางมติคณะรัฐมนตรี โดยให้แล้วเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เพื่อเปิดรับฟังข้อคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และประกาศใช้หลักเกณฑ์ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๖๙ และดำเนินการรับสมัครและจัดสรรสิทธิและพื้นที่การจำหน่ายให้แล้วเสร็จภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๙ เพื่อให้ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นมเข้าทำสัญญาและจัดส่งนมโรงเรียนได้ทันวันแรกของการเปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๙ ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๙ อีกทั้งกระบวนการบริหารงบประมาณรายจ่ายเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนจากการปรับโครงสร้างการดำเนินงานต่าง ๆ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยด่วน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อเกษตรกรโคนม ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นม และนักเรียน

๓. <u>สาระสำคัญและข้อเท็จจริง</u>

๓.๑ ความเป็นมาเกี่ยวกับโครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน โดยสังเขป ดังนี้

๑) โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เป็นโครงการที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๕ เพื่อแก้ปัญหาการขาดสารอาหารและภาวะทุพโภชนาการในเด็ก ซึ่งองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO ได้แนะนำให้เด็กได้ดื่มนม ซึ่งเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงอันจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ ประกอบกับระยะเวลาดังกล่าวรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร ตลอดจนการช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมให้สามารถขายน้ำนมดิบได้ โดยการดำเนินการระยะแรก อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาการปศุสัตว์แห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ มีส่วนราชการและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ และมีอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

๒) ต่อมาพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมขึ้นมา โดยให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ มีส่วนราชการและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการและเลขานุการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓) ปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เกิดปัญหานมดิบล้นตลาด อันเนื่องมาจากไม่มีผู้ประกอบการประสงค์จะทำข้อตกลงการซื้อขายน้ำนมดิบล่วงหน้า เพราะเกรงว่าจะไปประกวดราคาแข่งขันจำหน่ายนมโรงเรียนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วไม่ได้เป็นผู้ชนะราคา รวมทั้งปัญหาคุณภาพนมโรงเรียนต่ำ เพราะมีผู้ประกอบการบางรายลดต้นทุนให้แข่งขันในราคาต่ำที่สุดได้ คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมจึงได้นำเสนอ

/แนวทาง ...

แนวทางการทบทวนระบบบริหารจัดการนมโรงเรียน โดยการขอให้ทุกหน่วยงานที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อจัดซื้ออาหารเสริม (นม) โรงเรียน จัดซื้อจากองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ โดยวิธีกรณีพิเศษ ทั้งนี้ อ.ส.ค. สามารถมอบอำนาจให้กับผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นผู้ส่งมอบสินค้า และรับชำระเงินตลอดจนรับผิดชอบความเสียหายตามสัญญาที่ อ.ส.ค. ทำกับหน่วยจัดซื้อทั่วประเทศ โดยให้มีคณะกรรมการกลาง ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมทำหน้าที่จัดสรรสิทธิการจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการที่ขอเข้าร่วมโครงการฯ

๔) ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตกรณีโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ โดยมีข้อเสนอต่อรัฐบาล ข้อเสนอต่อหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย รวมถึงการกำกับดูแล ควบคุม และตรวจสอบ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาแนวทางดำเนินงานเบื้องต้นเสนอคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ ได้มีมติรับทราบผลการพิจารณาต่อข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต กรณีโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

๕) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบแนวทางการปฏิรูประบบบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย อ.ส.ค. เสนอ ซึ่งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๕.๑) คณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ หน่วยงานที่กำกับดูแล จำนวน ๔ คน เป็นกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการผลิตจำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประธานกรรมการแต่งตั้ง จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

๕.๒) คณะอนุกรรมการบริหารกลางโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นประธานอนุกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรรมการ และตัวแทนจากกรมปศุสัตว์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ ให้คณะอนุกรรมการชุดนี้มีจำนวนไม่เกิน ๑๕ คน และมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

๕.๓) คณะอนุกรรมการรณรงค์บริโภคนมในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ทำหน้าที่จัดทำโครงการรณรงค์บริโภคนมในสถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยมีผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย เป็นประธานอนุกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการในตลาดนมพาณิชย์ ร่วมเป็นอนุกรรมการ และหัวหน้าฝ่ายการตลาดและการขาย อ.ส.ค. เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

๕.๔) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ระดับกลุ่มพื้นที่ (๕ กลุ่ม) ประกอบด้วย ประธานอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อพก.) ปศุสัตว์เขต ปศุสัตว์จังหวัด สหกรณ์จังหวัด และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในกลุ่ม เป็นอนุกรรมการ โดยให้หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดที่มีปริมาณการเลี้ยงโคนมมากที่สุดของแต่ละกลุ่ม เป็นประธานและเลขานุการ

๖) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ เห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์เสนอให้มีการพิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ เนื่องจากได้มีการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องตามมติ

/คณะรัฐมนตรี ...

คณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว แต่ยังคงพบปัญหาความไม่สมดุลของปริมาณน้ำนมกับสิทธิการจำหน่าย การพิจารณาข้อมูลผู้ประกอบการที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ อีกทั้งการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคนมในระดับฟาร์ม ยังดำเนินการได้ไม่เต็มศักยภาพ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน และให้ใช้ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

๓.๒ ปัจจุบันการดำเนินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารและแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ แล้ว แต่ยังคงพบปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติ ดังนี้

๑) ประเด็นปัญหาที่ยังไม่สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้จากการปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารโครงการฯ โดยการเปลี่ยนหน่วยงานรับผิดชอบจากกรมปศุสัตว์เป็นกรมส่งเสริมสหกรณ์

๑.๑) ความไม่สมดุลของปริมาณน้ำนมโคกับสิทธิการจำหน่าย ซึ่งไม่สามารถบริหารจัดการได้ด้วยข้อมูลการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) การซื้อขายน้ำนมโค ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ โดยตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ไม่ได้นำข้อมูลปริมาณน้ำนมโคจากการจัดทำบันทึกข้อตกลง MOU มากำหนดไว้ในหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน แต่กำหนดให้ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำนมดิบจากการตรวจสอบศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบของกรมปศุสัตว์ หรือการตรวจสอบปริมาณน้ำนมดิบของคณะทำงานซึ่งแต่งตั้งโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบการสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้ประกอบการ เพื่อลดปัญหาปริมาณน้ำนมดิบที่ยื่นเข้าร่วมโครงการฯ สูงกว่าปริมาณน้ำนมที่มีอยู่จริง

๑.๒) การบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์อาจมิได้เป็นการส่งเสริมสหกรณ์โคนมในภาพรวมให้มีความเข้มแข็ง โดยในปัจจุบันมีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรโคนมจำนวนทั้งสิ้น ๙๒ แห่ง เป็นสหกรณ์ที่มีโรงงานแปรรูปและเข้าร่วมโครงการฯ ๒๖ แห่ง ขณะที่อีก ๖๖ แห่ง เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีเพียงศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ โดยปริมาณน้ำนมดิบที่ยื่นเข้าร่วมโครงการฯ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘ จำนวนทั้งสิ้น ประมาณ ๑,๗๐๐ ตันต่อวัน เป็นน้ำนมดิบจากระบบสหกรณ์ จำนวน ๑,๐๐๐ ตันต่อวัน ซึ่งจำหน่ายให้สหกรณ์ที่มีโรงงานแปรรูปและเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๗๐๐ ตัน อ.ส.ค. จำนวน ๑๕๐ ตัน และผู้ประกอบการนมโรงเรียนภาคเอกชน จำนวน ๑๕๐ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ร้อยละ ๑๕ และร้อยละ ๑๕ ของปริมาณน้ำนมดิบที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมดจากระบบสหกรณ์ ตามลำดับ ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน จึงต้องคำนึงถึง อ.ส.ค. และผู้ประกอบการภาคเอกชนด้วย ซึ่งจากผลการจัดสรรสิทธินมโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๘ พบว่า ผู้ประกอบการภาคสหกรณ์ได้รับการจัดสรรสิทธิในภาพรวมเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๒.๕๔ เมื่อเทียบกับปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยเป็นผู้ประกอบการภาคสหกรณ์ที่ได้รับจัดสรรสิทธิเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๒ แห่ง ได้รับจัดสรรสิทธิเท่าเดิม จำนวน ๒ แห่ง และได้รับจัดสรรสิทธิลดลง จำนวน ๑๒ แห่ง ทั้งนี้ การจัดสรรสิทธิให้สหกรณ์ที่มีโรงงานผลิตนมโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ส่งนมให้ อ.ส.ค. และผู้ประกอบการนมโรงเรียนภาคเอกชนจำหน่ายนมได้ลดลง เนื่องจาก อ.ส.ค. และผู้ประกอบการนมโรงเรียนภาคเอกชนที่รับซื้อนมได้รับการจัดสรรสิทธิลดลงเช่นกัน จึงเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักของปัญหาน้ำนมดิบภาคสหกรณ์เกินความต้องการของตลาด

/๒) ประเด็นปัญหา ...

๒) ประเด็นปัญหาจากการดำเนินกิจกรรมภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

๒.๑) การพิจารณาข้อมูลผู้ประกอบการที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ ๕ คุณสมบัติของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นมที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องมีการตรวจสอบโดยผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ในการตรวจสอบเอกสารที่นำมาประกอบการยื่นสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ของผู้ประกอบการ เนื่องจากมีศัพท์เทคนิคด้านปศุสัตว์ และศัพท์เทคนิคด้านความปลอดภัยทางอาหาร เช่น ใบรับรองการปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ (GMP) ค่าเฉลี่ยผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำนมโค เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันดำเนินการโดยบุคลากรของกรมปศุสัตว์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะทางจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ไม่มีทักษะและความเชี่ยวชาญในด้านดังกล่าว

๒.๒) กระบวนการดำเนินการด้านคุณภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญในโครงการฯ กรมส่งเสริมสหกรณ์ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจสอบโรงงานและคุณภาพน้ำนมดิบ ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ ๒๓.๓ กำหนดให้คณะทำงานตรวจสอบโรงงานหรือสถานประกอบการณ์ทำหน้าที่ตรวจสอบปริมาณและคุณภาพน้ำนมโค รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์นมในโครงการฯ ดังนั้น ในการดำเนินโครงการฯ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงบริหารจัดการโดยกำหนดให้กรมปศุสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบหลักในกิจกรรมดังกล่าว

จากประเด็นปัญหาตามข้อ ๒) พบข้อจำกัดกรณีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินโครงการฯ จากการรายงานปัญหาของฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ระดับกลุ่มพื้นที่ ทั้ง ๗ กลุ่มพื้นที่ รวมถึงการจัดเวทีประชุมติดตามผลดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๘ โดยสรุปได้ดังนี้

(๑) บุคลากรไม่เพียงพอและครอบคลุมทุกพื้นที่ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานในระดับอำเภอระดับเขต และระดับกลุ่มพื้นที่ที่ครอบคลุม มีเพียงระดับจังหวัด จำนวน ๓๓ จังหวัด เท่านั้นที่รับผิดชอบสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินธุรกิจโคนม ขณะที่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในภาพรวมประเทศมีทั้งสิ้น ๕๖ จังหวัด ตามที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์

(๒) ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการตรวจสอบปริมาณนม คุณภาพน้ำนมดิบ และคุณภาพนมโรงเรียน รวมถึงการบริหารจัดการด้านการปศุสัตว์ที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาให้กับโรงเรียนหรือหน่วยจัดซื้อได้อย่างรวดเร็วและทันสถานการณ์ ซึ่งทำให้การดำเนินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ

(๓) ไม่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเกษตรกร หรือศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นมภาคเอกชน อีกทั้งไม่มีความคุ้นเคย ซึ่งต้องมีการประสานงานหลายขั้นตอนทั้งในระดับกลุ่มพื้นที่และระดับส่วนกลาง ซึ่งมีผลต่อการเจรจาประนีประนอม ทำให้เกิดความล่าช้าต่อการดำเนินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

(๔) ผู้ประกอบการบางรายยังไม่มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะเลขานุการคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชนระดับกลุ่มพื้นที่ โดยเห็นว่ากรมส่งเสริมสหกรณ์ไม่ควรดูแลโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เนื่องจากมีผู้ประกอบการที่อยู่ในภาคสหกรณ์ด้วยอาจไม่เป็นธรรมและยากต่อการปฏิบัติงาน ควรให้หน่วยงานอื่นดูแลโครงการฯ แทน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสำนักงบประมาณและกระทรวงมหาดไทยแนบท้ายมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ ที่เสนอไว้ว่า เพื่อให้การบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

/โปร่งใส ...

โปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรคำนึงและดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตในการดำเนินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ ในประเด็นความเหมาะสมของหน่วยงานที่มีบทบาทในการเป็นตัวกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ๒ บทบาทในเวลาเดียวกัน

๓.๓ กรมส่งเสริมสหกรณ์มีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง ยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิก ซึ่งตามแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) มีเป้าหมายในการรักษาและยกระดับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งใน ๔ มิติ ได้แก่ ความสามารถในการให้บริการสมาชิก ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร และประสิทธิภาพของการบริหารงาน โดยปัจจุบัน (ข้อมูล ณ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๘) มีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรภายใต้การกำกับดูแลและส่งเสริมของกรมส่งเสริมสหกรณ์ รวมทั้งสิ้น ๙,๓๒๙ แห่ง (เฉพาะกลุ่มเป้าหมายการประเมินความเข้มแข็ง) จำนวนสมาชิกประมาณ ๑๑.๓ ล้านคน โดยเป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรที่มีความเข้มแข็ง จำนวน ๔,๖๒๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๖๑ ของจำนวนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายการประเมินทั้งหมด ซึ่งต้องรักษาระดับความเข้มแข็งไว้ ขณะที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๔,๗๐๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๙ ยังเป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ต้องยกระดับให้มีความเข้มแข็ง (ในจำนวนนี้ เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรโคนมที่ยังไม่มีความเข้มแข็ง จำนวน ๓๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๒๒ จากจำนวนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรโคนมทั้งหมด) ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ต้องเร่งฟื้นฟูศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งสามารถดูแลสมาชิกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓.๔ สืบเนื่องจากปัญหาการบริหารจัดการน้ำนมดิบ ในการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) การซื้อขายน้ำนมโค ปี ๒๕๖๘/๒๕๖๙ ซึ่งมีน้ำนมดิบไม่มีที่จำหน่าย และผู้ประกอบการนมโรงเรียนไม่สามารถบริหารจัดการน้ำนมดิบส่วนเกินได้ โดยการแก้ไขดังกล่าวต้องพิจารณาให้ครบทุกมิติและทุกกลุ่มเป้าหมายในอุตสาหกรรมนม จึงเป็นข้อจำกัดด้านภารกิจหลักของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประธานคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชนจึงมอบหมายกรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะฝ่ายเลขานุการพิจารณาเสนอเรื่องเพื่อทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชนพิจารณาทบทวนแนวทางการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ รวมถึงภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่า การปรับเปลี่ยนหน่วยงานที่รับผิดชอบจากกรมปศุสัตว์เป็นกรมส่งเสริมสหกรณ์มิได้มีผลทำให้สหกรณ์มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น อีกทั้งข้อจำกัดด้านทักษะความชำนาญเฉพาะด้านของบุคลากร ส่งผลให้กระบวนการทำงานล่าช้ากว่าปกติ มีผลกระทบต่อผู้รับบริการปลายทางทั้งเด็กนักเรียน ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นม ดังนั้น จึงเห็นควรปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน โดยให้กรมปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ประธานอนุกรรมการและเลขานุการคณะอนุกรรมการบริหารกลางโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน รวมทั้งเลขานุการคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชนระดับกลุ่มพื้นที่ โดยให้คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ องค์ประกอบคงเดิม ทั้งนี้ มีเหตุผลในการปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหาร สรุปสาระสำคัญดังนี้

๑) เพื่อให้การกำกับดูแลคุณภาพนมโรงเรียนเป็นไปอย่างครบวงจร มีมาตรฐานถูกสุขอนามัย ปราศจากโรค สารตกค้าง และสารปนเปื้อน และมีความปลอดภัยทางอาหาร โดยกรมปศุสัตว์

/มีอำนาจ....

มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ ในการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของน้ำนมดิบ ผลิตภัณฑ์นม และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม รวมทั้งการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ การมอบหมายให้กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน จึงเป็นการเชื่อมโยงอำนาจหน้าที่กับภารกิจโดยตรงทำให้การกำกับดูแลคุณภาพนมที่ส่งถึงมือเด็กนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต ช่วยยกระดับคุณภาพนมโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารที่ยั่งยืน

๒) เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนกับการพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมของประเทศ โดยกรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคนม การพัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตน้ำนมดิบ และการยกระดับคุณภาพผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ในทุกมิติและทุกกลุ่มเป้าหมายในอุตสาหกรรมนม การให้กรมปศุสัตว์รับผิดชอบการบริหารโครงการฯ จะช่วยให้การบริหารจัดการด้านการผลิตและการบริโภคนมอยู่ในกรอบยุทธศาสตร์เดียวกัน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมภายในประเทศอย่างครบวงจร และสร้างความมั่นคงให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอย่างแท้จริง

๓) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและลดความซ้ำซ้อนของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ ที่ผ่านมาการดำเนินงานของโครงการฯ มีหลายหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติ ซึ่งบางส่วนมีภารกิจทับซ้อนกันระหว่างกรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานท้องถิ่น การปรับให้กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานหลัก จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ ทำให้การกำกับคุณภาพ และการติดตามประเมินผลเป็นเอกภาพมากขึ้น ส่งผลให้การบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักความคุ้มค่า (Value for Money)

๔) เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการของเด็กและเยาวชน โดยโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาการทางร่างกายและโภชนาการของเด็กไทย การให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านคุณภาพนมและการพัฒนาโคนมโดยตรง (กรมปศุสัตว์) เข้ามารับผิดชอบ จะช่วยให้การดำเนินโครงการฯ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยความมั่นคงทางอาหาร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายส่งเสริมสุขภาพเด็กในระยะยาว ซึ่งจะสร้างประโยชน์เชิงโครงสร้างให้แก่ประเทศ

๕) เพื่อให้เกิดระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ในทุกมิติ ซึ่งกรมปศุสัตว์มีระบบฐานข้อมูลด้านการผลิตน้ำนม โรงงานนม และคุณภาพผลิตภัณฑ์ในระดับประเทศ การให้กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานหลักจะทำให้สามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการฯ ได้อย่างทันสถานการณ์ เพิ่มความโปร่งใส ลดความเสี่ยงต่อการทุจริต และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

๖) เพื่อพัฒนาโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนให้เป็นกลไกสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและยกระดับสังคมชนบท ทั้งนี้ เมื่อการบริหารจัดการอยู่ในความรับผิดชอบของกรมปศุสัตว์ ซึ่งมีเครือข่ายกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั้งประเทศโดยตรง จะสามารถเชื่อมโยงการผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริโภคในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการทุกภาคส่วน ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียนในพื้นที่ชนบทอย่างยั่งยืน

โดยมอบหมายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทำหน้าที่พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์โคนมและกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมให้รักษามาตรฐานการผลิตและมีศักยภาพในการบริหาร

/จัดการ ...

จัดการธุรกิจ รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำและบริหารฐานข้อมูลการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) การซื้อขายน้ำนมโคระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการบริหารจัดการของกรมปศุสัตว์ และทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงในระดับพื้นที่ระหว่างเกษตรกรสมาชิก สหกรณ์ โรงงานแปรรูปในภาคสหกรณ์ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

๓.๕ ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

คณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ มีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน และแนวทางการพัฒนาโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๕.๑ วัตถุประสงค์ของโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

ให้วัตถุประสงค์ของโครงการฯ คงเดิม (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘) โดยมี ๔ ข้อหลัก ดังนี้

๑) นักเรียนทั้งประเทศได้ดื่มนมที่มีคุณภาพ

๒) เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมสามารถผลิตขายน้ำนมโคที่มีคุณภาพได้ และมีความยั่งยืนในอาชีพ

๓) เพื่อสร้างศักยภาพ ความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์โคนม รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการศึกษาในการดำเนินกิจการผลิตนมในลำดับแรก ซึ่งจะเกิดความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

๔) ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นมได้รับการจัดสรรสิทธิและพื้นที่การจำหน่ายอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

๓.๕.๒ โครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

ให้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารโครงการฯ ดังนี้

๑) ให้คณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ หน่วยงานที่กำกับดูแล จำนวน ๔ คน เป็นกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการผลิต จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประธานกรรมการแต่งตั้ง จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

๒) ให้คณะอนุกรรมการบริหารกลางโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ซึ่งอยู่ภายใต้กำกับดูแลของคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นประธานอนุกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรรมการ และตัวแทนจากกรมปศุสัตว์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ ให้คณะอนุกรรมการชุดนี้มีจำนวนไม่เกิน ๑๕ คน และมีหน้าที่และอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

๓) ให้คณะอนุกรรมการรณรงค์บริโภคนมในสถานศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) เป็นประธานอนุกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องผู้ประกอบการในตลาดนมพาณิชย์ร่วมเป็นอนุกรรมการ และหัวหน้าฝ่ายการตลาดและการขาย อ.ส.ค. เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการชุดนี้ มีจำนวนไม่เกิน ๑๕ คน และมีอำนาจในการจัดทำโครงการรณรงค์บริโภคนมในสถาบันการศึกษาทุกระดับ

๔) ให้คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชนระดับกลุ่มพื้นที่ ๗ กลุ่มพื้นที่ ดังนี้

/กลุ่มพื้นที่ ...

กลุ่มพื้นที่ ๑ จำนวน ๑๗ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสระบุรี ลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี สุโขทัย กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุทัยธานี ตาก และจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี เป็นประธาน ผู้แทนจากกรมปศุสัตว์จังหวัดสระบุรี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

กลุ่มพื้นที่ ๒ จำนวน ๘ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสระแก้ว ระยอง ตราด ชลบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว เป็นประธาน ผู้แทนจากกรมปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

กลุ่มพื้นที่ ๓ จำนวน ๑๑ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร หนองบัวลำภู และจังหวัดเลย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธาน ผู้แทนจากกรมปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

กลุ่มพื้นที่ ๔ จำนวน ๙ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม อุดรธานี กาฬสินธุ์ บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร และจังหวัดหนองคาย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร เป็นประธาน ผู้แทนจากกรมปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

กลุ่มพื้นที่ ๕ จำนวน ๘ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธาน ผู้แทนจากกรมปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

กลุ่มพื้นที่ ๖ จำนวน ๑๙ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร กระบี่ ระนอง พังงา ภูเก็ต สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สตูล และจังหวัดตรัง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี เป็นประธาน ผู้แทนจากกรมปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

กลุ่มพื้นที่ ๗ จำนวน ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดพัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และจังหวัดนราธิวาส โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง เป็นประธาน ผู้แทนจากกรมปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

๓.๕.๓ แนวทางการบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

ให้คณะอนุกรรมการบริหารกลางโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ภายใต้คณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ยังคงทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน และให้คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน ระดับกลุ่มพื้นที่ ทำหน้าที่จัดสรรสิทธิและพื้นที่การจำหน่ายนมโรงเรียนให้กับผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยแก้ไขหลักเกณฑ์ การจัดสรรสิทธิ การจำหน่าย ให้ยึดหลัก ๗ ข้อ (ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘) ดังนี้

๑) ปริมาณน้ำนมดิบที่ผู้ประกอบการรับซื้อตามพันธสัญญาซื้อขายที่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย และน้ำนมดิบต้องได้จากเกษตรกรที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

๒) คุณภาพน้ำนมดิบที่รับซื้อ และคุณภาพนมโรงเรียนที่ผลิต

๓) ศักยภาพการผลิตของผู้ประกอบการ

๔) ระบบโลจิสติกส์ โดยเน้นการผลิตและจัดส่งนมภายในกลุ่มพื้นที่ตนเองเป็นลำดับแรก

๕) ประวัติการดำเนินงานที่ผ่านมา

/๖) ให้ความ ...

๖) ให้ความสำคัญกับภาคสหกรณ์โคนม รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการศึกษาที่มีการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในลำดับแรก

๗) ความรับผิดชอบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม โดยให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการที่มีศูนย์รวบรวมน้ำนมโคเป็นของตนเอง มีแผนการตลาดรองรับปริมาณน้ำนมดิบและรับผิดชอบรับซื้อน้ำนมดิบตลอด ๓๖๕ วัน

ทั้งนี้ ในรายละเอียดแต่ละหลักเกณฑ์ข้างต้น รวมทั้งหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานอื่น ๆ ที่จำเป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชนกำหนด

๔. <u>ประโยชน์และผลกระทบ</u>

๔.๑ การกำกับดูแลคุณภาพน้ำนมและผลิตภัณฑ์นมเป็นไปอย่างครบวงจร มีมาตรฐานถูกสุขอนามัย ปราศจากโรค สารตกค้าง และสารปนเปื้อน และมีความปลอดภัยทางอาหาร ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ส่งผลให้นมโรงเรียนที่ส่งถึงเด็กนักเรียนมีคุณภาพ ปลอดภัย และเป็นไปตามมาตรฐานอาหารแห่งชาติ

๔.๒ เด็กนักเรียนทั่วประเทศได้รับนมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ส่งผลดีต่อสุขภาพโภชนาการและการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างพื้นฐานที่ดีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในระยะยาว

๔.๓ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมสามารถดำรงอาชีพการเลี้ยงโคนมตลอดจนขายน้ำนมดิบได้ อาทิ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การลดต้นทุนเพื่อการผลิต รวมถึงการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบของเกษตรกรที่มีวัตถุประสงค์ขอเข้าร่วมโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ให้ได้มาตรฐานตั้งแต่มาตรฐานระดับฟาร์ม มาตรฐานศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ จนถึงเป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำหนดโดยควบคุม กำกับ ดูแลคุณภาพน้ำนม หน้าโรงงานแปรรูปก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิต

๔.๔ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมนมของประเทศอย่างยั่งยืน ทั้งด้านการผลิต การตลาด และการยกระดับมาตรฐานอาชีพเกษตรกร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจฐานรากและความมั่นคงทางอาหารของประเทศในภาพรวม

๕. <u>ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้</u>

"ไม่มี"

๖. <u>ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</u>

"ไม่มี"

๗. <u>ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง</u>

๗.๑ พระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑

๗.๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๗.๓ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๙) เรื่องที่ขอทบทวนหรือยกเว้นการปฏิบัติตามมติของคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศตาม (๖)

๗.๔ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน

๘. <u>ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ</u>

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน การบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน มีความเป็นเอกภาพ มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทั้งด้านโภชนาการเด็กและการพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมได้อย่างครบวงจร

/นำไปสู่ ...

นำไปสู่การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ จึงเห็นสมควรนำเรียนคณะรัฐมนตรี เพื่อทบทวนมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และมติเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ (เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การทบทวนระบบบริหารจัดการนมโรงเรียน)ในประเด็นข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน และให้ใช้ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการฯ ตามข้อ ๓.๕ โดยปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบบริหารโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ในส่วนผู้รับผิดชอบหลักจากกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นกรมปศุสัตว์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยเอก

(ธรรมนัส พรหมเผ่า)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์
โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๐๐๓๒ (นายปริม พูลสวัสดิ์)
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@cpd.go.th